

E L Ő T E R J E S Z T É S
Komló Város Önkormányzat Képviselő-testületének
2015. szeptember 10-én
tartandó ülésére

Az előterjesztés tárgya: Környezeti Fenntarthatósági Terv elfogadása

Iktatószám: 7073/2015.

Mell: 1 db

A napirend előterjesztője: Polics József polgármester

Az előterjesztést készítette: Nagy Katinka műszaki ügyintéző

Az előterjesztést véleményező bizottságok a hatáskör megjelölésével:

Bizottság	Hatáskör
Gazdasági és településfejlesztési bizottság	SZMSZ 1. melléklet II./C. 3. pontja

Meghívott: -

A határozatot kapják: -

Tisztelt Képviselő-testület!

Az Agenda 21 nevű akcióprogramot a fenntartható fejlődésért az ENSZ 1992-ben Rio de Janeioban megtartott Környezet és Fejlődés című konferenciája alkotta meg. Széleskörű és kihívásokkal teli keretet ad az olyan helyi, országos és globális akciók számára, melyek fenntartható jövőt kívánnak alkotni.

Az „Agenda” alapidokumentum 28. fejezete – A helyi hatóságok kedvezményezése az Agenda 21 támogatására címmel – foglalkozik a fenntartható fejlődés helyi programjával és ezen belül az önkormányzatok meghatározó szerepével.

A Helyi Agenda 21 (Local Agenda 21, LA 21) programot a következők jellemzik:

- legyen rövid, világos és mindenki számára hozzáférhető dokumentum;
- határozza meg, mik a fenntarthatósággal összefüggő legfontosabb kérdések és célok a különböző területeken;
- tartalmazzon egyértelmű célokat a környezet állapotára és az élet minőségére vonatkozóan.

Az önkormányzat jelentősebb területfejlesztési tervei ma már nem valósíthatók meg pályázati támogatások nélkül. A pályázatok évek óta tartalmaznak úgynevezett horizontális követelményeket (társadalmi esélyegyenlőség és fenntarthatóság, környezeti fenntarthatóság), melyek fontossága a pályázatok értékelésében egyre nő, és egyre több elemük válik kötelezően teljesítendővé a pályázó számára. De ezeken a kötelezettségeken túlmenően a jövőnk iránt érzett felelősségünk is aktív szerepvállalásra készítet bennünket a fenntartható fejlődés érdekében.

Komló Város Önkormányzata vállalta a *„Komló Város Önkormányzat intézményi épületek energiahatékonyság javítása és energia felhasználásának racionalizálása”* című elnyert KEOP-5.1.0-2008-0041 számú pályázatban, hogy 2015. július 20-ig elkészíti a település Local Agenda 21 (továbbiakban: LA21) Környezeti Fenntarthatósági Programját. A LA21 Programot a Komlói Közös Önkormányzati Hivatal Intézményfelügyeleti-és Városüzemeltetési Iroda készítette el.

A program elkészülése során figyelmet fordítottunk a LA21 fő pilléreinek ismeretére és vizsgálatára, valamint arra a tényre, hogy programunk sikeres megvalósítása az érintett helyi társadalmi és gazdasági szereplők részvételével lehetséges.

A csatolt Környezeti Fenntarthatósági Terv kiindulópontja kíván lenni a fenntartható fejlődés iránti elkötelezettségünknek. Ilyen tervvel már több önkormányzat rendelkezik. A Fenntarthatósági Terv arra szolgál, hogy megfogalmazzuk céljainkat a fenntarthatóság iránt, ezek orientálják döntéseinket, cselekedeteinket, és legyen mihez mérni az eredményeket. Nem egy statikus, hosszú időn keresztül változatlan dokumentumban gondolkodunk, hanem olyan Tervben, amely tapasztalataink alapján folyamatosan kiegészítésre kerül.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy a Gazdasági és településfejlesztési bizottság véleményének figyelembevételével a határozati javaslatot elfogadni szíveskedjék.

Határozati javaslat:

A Képviselő-testület – a polgármester előterjesztésében, a Gazdasági és településfejlesztési bizottság véleményének figyelembevételével – megtárgyalta a „Környezeti Fenntarthatósági Terv elfogadása” című előterjesztést és az alábbi határozatot hozza:

Komló Város Önkormányzatának Képviselő-testülete jóváhagyja Komló Város Önkormányzatának Környezeti Fenntarthatósági Tervét.

Komló, 2014. augusztus 28.

Polics József
polgármester

**Komló Város Önkormányzatának
Környezeti Fenntarthatósági Terve
Local Agenda 21**

2015.

Tartalom

1	<u>BEVEZETŐ</u>	6
1.1	<u>LOCAL AGENDA 21</u>	6
1.2	<u>MI A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS?</u>	7
1.3	<u>A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS LÉNYEGE</u>	7
2	<u>HELYZETELEMZÉS</u>	9
2.1	<u>FÖLDRAJZI ELHELYEZKEDÉS</u>	9
2.2	<u>TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK</u>	9
2.2.1	<u>Domborzat</u>	9
2.2.2	<u>Talaj</u>	9
2.2.3	<u>Vízrajz</u>	10
2.2.4	<u>Klíma</u>	11
2.2.5	<u>Szennyvíz elvezetése, felosztottsága</u>	11
2.2.6	<u>Természetvédelem</u>	12
2.3	<u>TELEPÜLÉS ÉS ÉPÍTETT KÖRNYEZET</u>	12
2.3.1	<u>Infrastruktúra</u>	12
2.3.1.1	<u>Úthálózat</u>	12
2.3.2	<u>Hulladékkezelés</u>	13
2.3.3	<u>Épített környezet</u>	13
2.3.4	<u>A lakosság tudatformálása</u>	14
3	<u>FENNTARTHATÓSÁGI TERVEK ÉS CÉLOK</u>	15
3.1	<u>A TELEPÜLÉSI KÖRNYEZET TISZTASÁGA</u>	15
3.1.1	<u>Zaj- és rezgésterhelés</u>	15
3.1.2	<u>Levegőtisztasága és védelme</u>	17
3.2	<u>IVÓVÍZELLÁTÁS</u>	19
3.3	<u>ENERGIAGAZDÁLKODÁS</u>	21
3.4	<u>ZÖLDTERÜLET-GAZDÁLKODÁS</u>	22
3.5	<u>TERMÉSZETI ÉS ÉPÍTÉSZETI ÉRTÉKEK VÉDELME</u>	24
3.6	<u>HELYI KÖZLEKEDÉSSZERVEZÉS</u>	25
3.7	<u>AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET VÉDELME</u>	26
4	<u>A CÉLOK ELÉRÉSÉHEZ SZÜKSÉGES INTÉZKEDÉSI PROGRAM</u>	28
4.1	<u>SZERVEZÉSSSEL, INTÉZKEDÉSSSEL MEGOLDHATÓ FELADATOK</u>	28
4.2	<u>TELEPÜLÉSÜZEMELTETÉSI TÖBBLETKÖLTSÉGGEL JÁRÓ FELADATOK</u>	28
4.3	<u>BERUHÁZÁSI ÉS FEJLESZTÉSI FORRÁSOKAT IGÉNYLŐ FELADATOK</u>	29
4.4	<u>NAGYBERUHÁZÁSOK MEGVALÓSÍTÁSÁT IGÉNYLŐ FELADATOK</u>	29

Előszó

Komló Város Önkormányzata kiemelten fontos feladatnak tekinti a helyi környezetvédelmet, ezért is vállalta a Komló Város Önkormányzat intézményi épületek energiahatékonyság javítása és energia felhasználásának racionalizálása című elnyert KEOP pályázatban, hogy 2015. július 20-ig elkészíti a település Local Agenda 21 (továbbiakban: LA21) Környezeti Fenntarthatósági Programját. A LA21 Program elkészítésére Komlói Közös Önkormányzati Hivatal Intézményfelügyeleti-és Városüzemeltetési Irodája (továbbiakban: Iroda) kapott megbízást. A program elkészülése során figyelmet fordítottunk a LA21 fő pilléreinek ismeretére és vizsgálatára, valamint arra a tényre, hogy programunk sikeres megvalósítása az érintett helyi társadalmi és gazdasági szereplők részvételével lehetséges.

LOCAL AGENDA 21

A nyolcvanas évek elején jelent meg a "fenntarthatóság" vagy a "fenntartható fejlődés" kifejezés a nemzetközi szakirodalomban.

1983-ban az ENSZ Közgyűlés határozata alapján megkezdte munkáját az ENSZ Környezet és Fejlődés Világbizottsága, amelyet Gro Harlem Brundtland norvég miniszterelnöknő vezetett. A Bizottság 1987-ben „Közös jövőnk” címmel kiadott jelentésében a gazdasági növekedés olyan új korszakának lehetőségét vázolta fel, amely a fenntartható fejlődés globális megvalósítására épít, megőrzi a természeti erőforrásokat, s amely megoldás lehetne a fejlődő országok nagy részében elhatalmasodó szegénység leküzdésére is.

A jelentés nagyon röviden és tömören határozta meg a fenntartható fejlődés fogalmát: ***"a fenntartható fejlődés olyan fejlődés, amely kielégíti a jelen szükségleteit, anélkül, hogy veszélyeztetné a jövő nemzedékek esélyét arra, hogy ők is kielégíthessék szükségleteiket".***

(Forrás: www.wikipedia.hu enciklopédia)

A fenntartható fejlődés három alappilléren nyugszik: a szociális (társadalmi), a gazdasági és a környezeti pilléreken és mindhármát együttesen, kölcsönhatásaik figyelembevételével mérlegelni kell a különböző fejlesztési stratégiák, programok kidolgozása során, illetve a konkrét intézkedésekben, cselekvésekben. A fenntartható fejlődés, mint általános stratégiai cél "bevonult" a nemzetközi konferenciák, szervezetek dokumentumaiba és a nemzeti kormányok cselekvési programjaiba.

A fejlődés alapvető célja tehát a szociális jólét, a méltányos életfeltételek lehetőségének biztosítása a jelenlegi és a jövőbeli nemzedékek számára, ami csak úgy lehetséges, ha közben fenntartható módon hasznosítjuk a természeti erőforrásokat, elkerüljük a káros hatásokat, s különösen a környezet állapotában bekövetkező visszafordíthatatlan változásokat.

A Világ Tudományos Akadémiáinak Nyilatkozata megfogalmazásában: ***"A fenntarthatóság az emberiség jelen szükségleteinek kielégítése, a környezet és a természeti erőforrások jövő generációk számára történő megőrzésével egyidejűleg."*** (Átmenet a fenntarthatóság felé; Világ Tudományos Akadémiáinak Nyilatkozata, Tokió, 2000).

MI A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS?

Az emberiség, az egyes emberek és társadalmak közvetlenül vagy a gazdaság révén szükségleteik kielégítése érdekében természetes környezetükből veszik el azokat a javakat, amelyeket a földi rendszer létezése óta felhalmozott. A fenntarthatóság biztosítása azt kívánja tőlünk, hogy a jelen és jövő generációk létfeltételeihez szükséges természeti és épített környezet minőségét, értékeit megőrizzük. Ettől a rendszertől az ember annyit és olyan körülmények között vehet el, hogy ne sértse saját létkielégítésének jövőbeli esélyeit. A fenntartható fejlődés célja mindezek értelmében az emberi társadalom fenntartása. Ebben a feladatban a környezet feltételként jelenik meg, amely azt jelenti, hogy addig a mértékig használhatjuk természetes környezetünk erőforrásait, amíg nem sértjük annak megújulási lehetőségét. A gazdaság a társadalom fenntartásának és ezen keresztül a környezet használatának eszköze. Ezt az eszközt bölcsen, a társadalom hasznára, a környezet sérelme nélkül kell használnunk.

A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS LÉNYEGE

Olyan fejlődési-fejlesztési folyamatok együttese, amely az életminőség hosszú távú, egyenletesen biztosítható javulását szolgálja az adott ökológiai keretek között. Ezért a természeti erőforrásokkal, a környezettel való fenntartható gazdálkodásnak együtt kell érvényesülnie a jólét elérését, megtartását elősegítő gazdasági fejlődéssel, valamint a szociális esélyegyenlőség folyamatos növelésével. Az EU a tagállamok mellett felkért társult országokat is, hogy az EU stratégiával összhangban készítsék el saját stratégiájukat. A Bizottság a fenntartható fejlődés stratégiáját meghatározó alapelvekről szóló, 2005-ben született deklarációja szerint az Unió elkötelezett a fenntartható fejlődés mellett, amely minden politikáját és cselekedetét meghatározza. Az Unió megújított Fenntartható Fejlődés Stratégiájának jóváhagyása a 2006. júniusi Európai Tanács napirendjén szerepelt. 1992-ben Rio de Janeiróban rendezett ENSZ Környezet és Fejlődés Konferencián elfogadott „Local Agenda 21” program („LA 21”) értékelése kapcsán fogalmazódott meg a fenntartható fejlődés helyi, lokális programja. Ezzel a modellel a cél az, hogy elveket (vezérfonalat) fogalmazzon meg a helyi önkormányzat(ok), valamint a helyi lakosok, közösségek számára a fenntarthatóság tennivalóinak, helyi programjának kidolgozása, megvalósítása érdekében. A „LA 21” program az általános érvényű fenntartható fejlődés konkrét, gyakorlati megvalósítását a helyi adottságok, érdekek alapján, az önkormányzat és a helyi lakosok,

közösségek széleskörű együtt munkálkodásával javasolja folytatni. Az alapfeladat itt a helyi hatáskörben befolyásolható fejlődés (beruházások, fejlesztések, felújítások, intézkedések, szabályozás stb.) olyan irányú alakítása, amely mind jobban előtérbe helyezi „a helybeni” életminőség, környezeti állapot javítását, valamint a helyi erőforrások - talaj, vízkészlet, energia, emberi- és jövedelemtermelő erőforrások stb.- tartamos, azaz nem kimerítő kiaknázását. További fontos elvárás, hogy valamennyi nem helyi erőforrásra támaszkodó, de helyi felhasználásban szerepet játszó beruházó-fejlesztő, termelő-szolgáltató- és fogyasztó törekedjen a fenntarthatóságot figyelembe vevő megoldások, eljárások igénybe vételére, szokások kialakítására. Ennek megvalósíthatóságát a megfelelő politikai akarat megléte és helyi társadalmi-közösségi kultúra jellege együttesen szabja meg és egy racionális tervezési folyamat útján kimunkált stratégia foglalja rendezett keretbe. A fenntartható fejlődés nemzeti stratégia (FFNS) globális összefüggéseket is tükröző, nemzeti szintű prioritásai és fókuszai - az előzőekkel is összefüggésben - a következők:

- a gazdaság anyag- és energiaigényességének racionalizálása;
- a fenntarthatatlan társadalmi folyamatok kezelése és szabályozása;
- környezeti rendszerek fenntartható hasznosítása.

A környezetvédelmi program megalapozásához szükséges a környezeti állapot felmérése, a kialakult helyzet értékelése a problémák azonosításához és jellegük, súlyosságuk, megoldási lehetőségeik megítéléséhez.

Meg kell vizsgálni, hogy a város rendezési terve tartalmaz-e környezetvédelmi munkarészeket. Ezek, valamint a környezetminőségi adatok, fejlesztésekkel összefüggő információk jó háttérrel szolgálnak a helyzet-értékeléshez, a megoldást igénylő problémák azonosításához.

FÖLDRAJZI ELHELYEZKEDÉS

Komló a Dél-Dunántúli Régióban, Baranya megyében fekszik, 25 km-re helyezkedik el a szomszédos a megyeszékhelytől, Péctől. Komló és térsége közlekedési árnyékhelyzetben van. Főút nem érinti a települést, a 66-os út 7 km-re, a 6-os út 16 km-re van a várostól.

TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK

Domborzat

Komló a Baranyai-hegyhát kistájhoz tartozik, ami a Mecsek keleti- és nyugati része közé ékelődik. Tengerszint feletti magassága 150-300 m között változik. Erős lejtők jellemezi a változatos morfológiájú települést. Egyrészt a domborzati viszonyok okozzák a belterület szabdalt alakját, másrészt pedig az, hogy korábban önálló falvak (Mecsekfalu, Mecsekjánosi, Kisbattyán, Zobákpuszt) olvadtak a városba, amelyek részben vagy egészben továbbra is önálló belterületeket alkotnak.

A geológiai középkor hatalmas tengeri előtései során létrejött, főként vegyi üledékes képződmények, a mészkő, a dolomit és a szenes összelettel együtt szereplő agyagpalák, illetve homokkövek a Mecsek egész területén, a felszínen találhatók. A jura időszakban létrejött mészkövek, szenes márgák és homokkövek elsősorban a Kelet-Mecsekben bukkannak felszínre. A miocén időszak vulkáni terméke a Komló határában felszínen lévő jó minőségű andezit.

Talaj

A mezozoos mészköveken, főként a meredek, déli kitettségű lejtőkön rendzina talajok, míg másutt barna erdőtalajok alakultak ki. Az agyagpalákon, de főként a kevés meszet tartalmazó

homokköveken és vulkáni kőzeteken kisebb mésztartalmú agyagos, agyagbemosódásos barna erdei talajok és ezek podzolosabb változatai jöttek létre. Vízvezető képességük gyenge, víztartó képessége erős. Kémhatásuk savanyú.

A felszínt jelentős arányban meredek, 12 %-os lejtők alkotják, amely miatt fokozott erózióveszély áll fenn.

Vízrajz

Komló és környéke a Baranya-csatorna felső vízgyűjtőjéhez tartozik. Komló városnak felszíni vízfolyása a Kaszánya-patak és a Szopoki-patak. A szabdalt völgyekben található további vízfolyások: Baranya-csatorna, Sikondai-árok. Tavak Sikonda, Gadány, magyaregregyi völgyekben találhatók.

Sikonda termálvíz készlettel rendelkezik. A fürdő vize szénsavtartalmú, alkalikus, gyengén radioaktív, lítium tartalmú.

Az Országos területrendezési tervben a település keleti oldalán, a Gesztenyés városrésztől északi irányban található az országos vízminőség védelmi terület övezete.

Baranya megye területrendezési terve szerint a település területét a felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtő területének övezete nem érinti. Megjegyzendő, azonban, hogy a közigazgatási terület keleti részét a kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület övezete érinti, ami az országos övezetnél nagyobb területet, a Gesztenyés városrészt és a Macskalík-patak völgyét is magába foglalja. Ezeken a területeken a felszín alatti vizek védelméről szóló 2019/2004. (VII.21.) Korm. rendeletet kell figyelembe venni.

Az Országos Környezetvédelmi Információs Rendszer szerint felszíni vízbázis védőterület övezete nem érinti.

A település élővizeit a sikondai és gadányi tavak, a magyaregregyi völgyben lévő víztározó, valamint a Kaszánya patak, a Baranya csatorna és mellékvizei alkotják. A jellemző vízhasználat a tavakon halasított víztározás. A vízfolyások vízgyűjtő területén még ma is számos – jórészt ismeretlen – szennyező forrás található, noha a kommunális szennyvizek zárt csatornában történő elvezetése a településen szinte teljes körű. A település ivóvízellátása döntően a kistérségi vízbázisra (Mánfa, Liget, Magyarszék) támaszkodik.

A felszíni vízfolyások minőségét befolyásolja a szennyvíztisztító-telepekről bevezetett tisztított szennyvíz minősége és mennyisége, mely a hosszúhetényi telepről a Hosszúhetény-Hirdi vízfolyásba, a komlóiról a Kaszánya-patakba, a mázairól a Völgységi-patakba, valamint a sikondairól a Baranya-csatornába kerül. A Kaszánya-patak vízminőségére negatív hatással

van az, hogy Komló belterületén folyik át és az ottani cégek szennyezik. A többi felszíni vízfolyást jelentős ipari létesítmény nem terheli.

A város közigazgatási területe víztisztaság-védelem szempontjából „A” azaz fokozottan érzékeny besorolású.

Az erózióknak kitett, részben megoldatlan vízelvezetésű domboldalak a felszíni vizek minőségében okoznak gondot, a korábbi szénbányászat felszíni létesítményei és utódüzemei területén nem ritka a jelentős talajszennyezés.

Klíma

Mérsékelt meleg, a magasabb helyeken mérsékelt hűvös és mindenhol mérsékelt nedves éghajlatú terület. Évente 2030-2050 óra közötti a napsütéses órák száma. Nyáron 80-820, télen 200-210 óra napsütésre számíthatunk. Az évi középhőmérséklet 9,0-9,5 °C körüli. A tenyészidőszak középhőmérséklete 15,8-16,5 °C. Kezdeté április 10-15-én, vége okt. 15-18. körül van 190-200 napon át tart. Az évi abszolút hőmérsékleti maximumok átlaga 31,0-33,0 °C, a minimumoké -14,0 és -14,5 °C közötti.

A csapadék évi összege 750 mm. A vegetációs időszakban 400-450 mm eső a megszokott. Évente 40-50 hótakarós napra számíthatunk 25-30 cm átlagos maximum hó vastagsággal. Az ariditási index 0,90-0,94. A legnagyobb gyakorisággal ÉNy-i szelek fújnak. Kedvező az éghajlat a vízigényesebb szántóföldi és kertészeti növények termesztésére.

Szennyvíz elvezetése, felosztottsága

A településen a szennyvíz elvezetésére elválasztott rendszerű közcsatorna hálózatot létesítettek. A szennyvízcsatorna hálózat a belterületen 86,3 km hosszban épült ki, ezzel a csatornahálózat a Belváros és az ahhoz kapcsolódó városrészek szinte minden utcájában kiépítésre került, a peremrészek, külterületi városrészek közül pedig csak Kisbattyán és Zobák-pusztá területén nincs kiépítve a közcsatorna hálózat.

Meg kell jegyezni, hogy a közcsatorna hálózatra nem csatlakozó ingatlanokból a szennyvíz döntő hányadát a talajba szikkasztják. Az ezzel okozott szennyezés a csatornahálózat fejlesztésének és a rácsatlakozás növelésének eredményeként ugyan csökkent, de 2009 óta növekvő tendenciájú, amely elsődlegesen abból ered, hogy az épülő házak nem mindegyike csatlakozik a közhálózatra, valamint az egyedi gazdasági nehézségek hatására előfordul a közhálózati csatlakozás megszüntetése.

A kiépített hálózat menti ingatlanok rácsatlakozásának a növelése. Továbbá a szennyvízgyűjtő hálózat elemei már nem korszerű anyagúak, cseréjük idővel szükségessé válik.

Természetvédelem

Napjainkban egyre hangsúlyosabban vetődik fel a természeti adottságok humán értékei használatának igénye, a természetes élőhelyek, tájképi értékek védelmének szükségessége, természet-közel állapothoz hosszú távú fenntartásának követelménye. Egyszerre kell a hasznosítás és a megőrzés – egyszóval a környezetgazdálkodás – szempontjait úgy ütköztetni, összehangolni, hogy a természeti adottságok és értékek, mint a közösség tulajdona, hosszú távon megmaradjon, megújuljon és szolgálhassa utódaink örömeit és érdekeit. A fenntartható fejlődés elvét kell szem előtt tartani, tehát a jelenben meglévő erőforrásokat oly módon kell hasznosítani, hogy a jövő generáció számára is biztosított legyen az ezzel való gazdálkodás lehetősége.

TELEPÜLÉS ÉS ÉPÍTETT KÖRNYEZET

Infrastruktúra

Úthálózat

Nagyterületi szempontból közlekedés földrajzilag a település nem fekszik kedvező helyen. Közúti, vasúti és vízi kapcsolatok révén nem kapcsolódik Komló térsége az európai közlekedési hálózathoz. Komlót országos főút sem érinti, a 66. sz. másodrendű főút körülbelül 5 km-re halad el a város mellett. A járás közúti közlekedési hálózatának legfontosabb eleme az észak-déli tengelyű 66. sz. főút. A főúton déli irányban a megye és régiószékhely Pécs, míg északi irányban Kaposvár érhető el. A főváros elérhetősége Pécsről a 6. sz. főút és M6 autópálya segítségével, míg Dombóvár irányába a 61. sz. főút és M6 autópálya által lehetséges. Komlóról a járási településeket a főutakon kívül négy vagy több számjegyű alsóbbrendű utakon lehet elérni. Az időbeli elérhetőségük más, más képet fest a település térbeli elhelyezkedésétől függően. A megyeszékhely átlag fél óra alatt elérhető közúton és körülbelül 40 perc alatt távolsági autóbusssal, ami megfelelőnek tekinthető. Vasúton Budapest főváros elérhetőségét a ritka sásdi járat teszi használhatatlanná. Közúton kettő és háromnegyed óra alatt, míg vasúton több mint 3 óra, távolsági autóbusssal több, mint 4,5 óra az út.

Feladatok:

- a településen belüli közúti hálózatának pénzügyi lehetőségek függvényében történő felújítása
- járda felújítások folytatása a város területén,

- A kerékpáros hálózat nem teljesen összefüggő, több kisebb-nagyobb szakaszból áll. Ezeket a településen belüli kerékpárutakat csatlakoztatni kell egymáshoz a központban.
- A belvárosi környezetterhelés csökkentése érdekében fontos a megfelelő városi közlekedésszabályozás, a városi közlekedési útvonalak átszervezése.

Hulladékkezelés

A megyei területrendezési terv értelmében a település közigazgatási területét a térségi hulladéklerakó hely kijelöléséhez vizsgálat alá vonható terület övezete nem érinti. A hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény határozza meg a hulladékgazdálkodási közszolgáltatásra vonatkozó általános szabályokat

Komlóról a kommunális hulladékot Cikói hulladékkezelő telepre szállítják 2012 óta. A Komló Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás területén csak a Komlói komposzttelepre szállítanak be (állati eredetű hulladékok komposztálása) hulladékot, a keletkezett hulladék gyűjtése és rendszeres kiszállítása folyamatosan történik.

A szelektíven gyűjtött hulladékot a REKOM KFT Cikóra a BIOMARK 2000 KFT pedig a Pécsen lévő hulladékkezelő csarnokba szállítja, ahol a hasznosítható anyagokat bálázzák és értékesítik

Az almos trágyát saját szállítójárművel, illetve kiszóró berendezéssel juttatják a szántóföldekre- a vonatkozó jogszabályoknak megfelelő módon és időben. A kiszórást követően folyamatosan bedolgozzák a talajba a trágyát.

A kiszállított veszélyes hulladékokat a hulladékkezelők engedélyében rögzített módon ártalmatlanítják. A 102/1996. (VII.12.) Kormányrendelet szabályozza a veszélyes hulladékokkal kapcsolatos tevékenységeket.

Épített környezet

A települési környezet az ember által mesterségesen kialakított anyagi rendszer, amelynek alapvető funkciója az ember mindennapi életéhez elengedhetetlen társadalmi szükségletek kielégítése.

A város léte és szerkezete az 1950 és 1985 közötti erőltetett bányafejlesztés eredménye. A Kaszánya patak kelet-nyugati fő völgyébe helyezkedik el a volt bányauzemi területből alakult iparterület és a városközpont, melyeket a szomszédos dombtetőkre települt lakótelepek és

családi házas övezetek vesznek körül. Ugyancsak a fő völgybe épült ki - alapvetően a bánya kiszolgálására - a vasút. Az egyes településrészek egymástól elkülönülnek, közöttük széles rézsűk, beépítetlen fás területek találhatók. A szerkezet hátránya, hogy a városrészek közötti közlekedési kapcsolatok hiányosak, illetve a vasút szétvágja a város északi és déli területét. A szerkezet előnye, hogy az elkülönülő városrészek közötti beépítetlen sávokban egy zöldfelületi hálózat hozható létre. A város nem gazdag műemlékek, építészeti értékek terén, ami keletkezésének történetéből következik.

A lakosság tudatformálása

A helyi lakosság környezethez való viszonya nem csupán a társadalmi és családi háttér függvénye, de befolyásolja a közösségi lét, illetve a települési és megyei önkormányzat környezeti stratégiája. Érdemes tehát részletesen megvizsgálni a lakossági véleményeket, illetve a társadalmi kezdeményezések célját és folyamatát. Ezzel képet kaphatunk arról, hogyan érdemes egy adott közösségben tájékoztató-tudatformáló stratégiánkat alakítani. Ebbe nem csupán a gyerek- és fiatalkori nevelés tartozik bele, hanem a közvetett, felnőttekre ható tudatformáló tevékenység is. Ez utóbbinak része a környezetvédelem területén kifejtett civil aktivitás indirekt hatása is. Az átalakuló igényekre válaszképpen fontossá vált, hogy nemcsak az egyén vagy a család szintjén, hanem a társadalom magasabb szintjein is megfogalmazódjon a mindennapi, rövid és hosszú távon tapasztalható környezeti gondokra való odafigyelésről való gondolkodás. Erre nem csupán környezetvédelmi szabályok, intézkedések bevezetésével van szükség, hanem folyamatos, tudatos szemléletformáló tevékenységgel is.

A város kiemelten figyelmet szentel a környezeti nevelés hatékonyságának növelésére, nemcsak a gyermekek estében, hanem a lakosság környezeti tudatosság széleskörű elsajátítása érdekében is.

FENNTARTHATÓSÁGI TERVEK ÉS CÉLOK

A TELEPÜLÉSI KÖRNYEZET TISZTASÁGA

A közvetlen települési környezet képezi az ember mindennapi életterét. A települési közterületek (utak, járdák, parkok állapota) rendezettsége, tisztasága, a megfelelő növényzet nagymértékben javíthatja az ott élők közérzetét. A tisztaság és a növényzet számottevően növeli az ingatlanok értékét is. Szerepe van a káros környezeti hatások, a porterhelés a gáz állapotú szennyező anyagok és a zaj csökkentésében.

Cél: Kevesebb környezeti stressz hatást eredményező, jobb környezeti állapotjellemzőkkel rendelkező települési környezet kialakítása és fenntartása.

Feladat:

- Az önkormányzatnak folyamatosan figyelemmel kell kísérni és be kell tartatni a rendeletben szabályozott közterületek tisztántartásának rendjét.
- Nagyon fontos feladat a folyamatosan használaton kívüli, beépítetlen belterületi magáningatlanok rendben tartására, gondozására való kötelezettség előírása.
- A településen egész évben az önkormányzat közmunkásokat foglalkoztat többek között a köztisztaság fenntartása érdekében. A szemetelőkkel szemben hatékonyabb fellépéssel, tettenéréssel és bírság kiszabásával kell küzdeni.
- A településen még több szemetgyűjtők kihelyezéséről és folyamatos fenntartásáról gondoskodni kell. A kihelyezésnél és pótlásnál figyelembe kell venni a jelentkező lakossági igényeket. Ezzel a forgalmas közterületeken képződő hulladék kulturált gyűjtése és elszállítása megoldható. Továbbá szankciók érvényesítésével, tettenéréssel, pénzbírsággal kell megoldani a drága szemetgyűjtő edényeket megrongálókat.

Zaj- és rezgésterhelés

A környezet zajterhelését túlnyomórészt két zajforrás adja: a közlekedés és az ipar. Zajvédelmi szempontból gondot jelent a Hosszúhetényen, Komlón, Magyarhertelenden, Magyarszéken, Mánfán, Mecsekpölöskén és Tófűn átvezető utak forgalma is. A közúti

közlekedésből eredő zajterhelés mértékét összehasonlítva a jogszabályban előírt határértékekkel megállapítható, hogy mind a nappali, mind az éjszakai időszakban a zajszint határérték fölötti. A környezet zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról a 27/2008. (XII.3.) KvVM-EüM rendelet szól, továbbá a zaj- és rezgésterhelés elleni védelemről a 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet ír.

Komlón az ipari létesítmények zajterhelő hatása kisebb területet érint, mint a közlekedésből eredő zajhatás, de koncentráltabban jelentkezik. A város terület-felhasználása heterogén, nem különülnek el egymástól a lakó-, intézményi, ipari, kereskedelmi és szolgáltató funkciójú területek. Az ipari parkban több cég is üzemel, melyek az északi és déli irányban lévő lakóépületekre jelentenek terhelést. Ezenkívül a város több pontján szétszórva működő ipari létesítmények pedig helyi zajterhelést jelentenek a környezetükben lévő lakóterületekre.

A környezeti rezgés két fő forrása is a közlekedés és az ipar, akárcsak a zaj esetében. Közlekedésből származó rezgéssel a rossz minőségű közutak, valamint az útviszonyokhoz képest túlsúlyos gépjárművek esetén, illetve a vasúti pályához közeli épületeknél kell számolni.

Cél: A lakosság egészségvédelme, illetve nyugalma érdekében a környezeti zajok elfogadható szintre mérséklése.

Feladat:

- A meglévő zaj és rezgés források feltárása, pontos nyilvántartása, zajkibocsátási határérték megállapítása, a meglévő problémát okozó zajforrások kibocsátásának csökkentése, korlátozása, település zajtérképének elkészítése.
- Zaj- és rezgés elleni védelem bármely zajt kibocsátó létesítmény csak abban az esetben üzemeltethető, vagy építhető, illetve bármely tevékenység csak abban az esetben folytatható, ha az általa kibocsátott zaj mértéke a környezetben a vonatkozó rendelet szerinti határértéket nem haladja meg.
- Zajkibocsátással járó tevékenység (üzemlétesítés, felújítás, üzembe helyezés, építés) megkezdése előtt a területileg illetékes felügyelőségtől zajkibocsátási (emissziós) határérték megállapítását kell kérni és annak betartásáról gondoskodni kell.

- A közút zajcsökkentése a megfelelő városi közlekedésszabályozás, a városi közlekedési útvonalak átszervezésével érhető el.

Levegőtisztasága és védelme

Az utóbbi két évszázadban a földön a levegő összetétele jelentősen megváltozott, ugyanis egyes légköri nyomgázok és aeroszol részecskék légköri mennyisége világszerte rohamosan emelkedik. Az emberiség létfeltételeit is veszélyeztető következmények elkerülése csak nemzetközi összefogással lehetséges, amelyben Magyarországnak és a településnek is az arányos felelősség elve alapján kell szerepet vállalnia.

Az éghajlatváltozás kockázatát csak az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésével lehetséges megelőzni. E gázok kibocsátása az energiatermelés, a közlekedés, egyes ipari tevékenységek és az intenzív mezőgazdasági termelés rovására írható, így a légkör védelme végső soron a nemzetgazdaságokat átszövő energetikai, közlekedési infrastruktúra, illetve a termelési-termesztési rendszerek fenntarthatóbb fejlesztését jelenti.

A globális folyamatok mellett helyi szinten nem az üvegházhatású gázok, hanem az emberi egészséget, az ökológiai rendszert és az épített környezetet is fenyegető légszennyező anyagok okoznak komoly gondokat. Ezek forrásai szintén az energetikai és más iparágak, a mezőgazdaság, a közlekedés, a szolgáltató ágazat, a lakossági fűtés – tehát antropogén eredetűek. Olykor a természet maga is nagymértékben hozzájárul a légszennyezéshez (vulkán kitörés, aszály, hévízforrások, stb.). A légszennyezők e csoportjának hatása általában jóval gyorsabban érzékelhető (napok, hetek, súlyos esetekben percek alatt), mint az üvegház hatású gázok esetében.

A légszennyező anyagok szilárd (por, korom, pernye), gáz (kéndioxid, nitrogén oxidok, kénhidrogén, ammónia, szénmonoxid, metán, alacsony forráspontú szerves anyagok) és gőz (üzemanyag gőzök, közepes és magas forráspontú szerves anyagok) lehetnek. A szilárd légszennyezőkhöz gyakran kötődnek az egészségre különösen káros szerves mikroszennyezők (policiklikus aromás vegyületek, dioxinok, oldószergőzök, stb.). Ezen anyagok egy része a légkörben rövid élettartamú, így csak a kibocsátási pont szűkebb környezetében (néhány 100 m – néhány km) van jelentős hatásuk. Ugyanakkor egyes anyagok (pl. savas oxidok) regionális, mások (freonok, perzisztens szerves vegyületek) globális szinten is kifejtik káros hatásukat.

A domborzati adottsága és az ebből következő rossz átszellőzése miatt a szűk, átszellőzetlen völgyek nem segítik a levegő tisztulását, elsősorban a közlekedésből eredő légszennyezés jellemző.

Komlón immissziós mérőpontok találhatók:

- a belvárosban,
- a Juhász Gyula utcában,
- a Toldi Miklós utcában,
- a Városháza téren.

A Komló belvárosában lévő monitorállomáson a környezeti levegő szén-monoxid, kén-dioxid, nitrogén-dioxid, szálló por és ózonszennyezettségének mértékét mérik. A Juhász Gyula utcai kívül még a nitrogén-dioxid és kén-dioxid, a Toldi Miklós utcai az ülepedő por, a Városháza téri pedig a kén-dioxid és a nitrogén-dioxid mennyiségéről szolgáltat adatokat még.

A monitorállomásokon mért adatokból egyértelműen kiderül, hogy Komlón a levegő NO_x koncentrációi, valamint a por koncentrációja évente több alkalommal túllépi az egészségügyi határértéket.

A lakások 29,5 %-ban egyedi fűtésrendszerrel bírnak, amelyekben jó esetben fa tüzelőanyagot használnak. A fűtésből eredő légszennyezés jellemző a település kertvárosias beépítésű részeire.

A külterületeken a gondozatlan állapotokból eredő parlagfű és egyéb allergén növények elszaporodása jelent veszélyt. A levegő védelméről szóló 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet kötelező érvényű.

Cél: A jó levegőminőség fenntartása, a település környezeti levegőminőségének javítása, különösen a NO_x, SO₂, és az ülepedő porszennyezés vonatkozásában.

Feladat:

- A település belterületén lévő rendszeresen kezelt zöldfelület, park, virágágyás talaja megfelelő morzsás szerkezetű, de szerves anyagpótlásuk a változékony időjárás miatt folyamatosan szükséges.

- Játsszótér vagy parkoló céljára használt zöldfelületek kitaposott növényzetét pótolni kell és az eredeti funkcióját helyreállítani, vagy valós igény esetén kiépített pormentesített utat, parkolót kell létesíteni.
- Jelentős porszenyyező források a városba a burkolt úttest és a járda, illetve kerítés közötti növényzet nélküli területek, tisztítatlan járdák. Ezek rendben tartása érdekében érvényt kell szerezni az ingatlantulajdonosok, használók ez irányú kötelezettségeire vonatkozó előírásainak, és kezdeményezni kell a növényzet nélküli felületek gyepesítését.
- A közterületen tárolt építési- és bontási anyagokat (homok, folyami sóder, bontási törmelék, stb.) takarással kell ellátni a porszóródás megakadályozása érdekében. A takarás alkalmazását a közterület-használati engedélyben kell előírni.
- A pollenszenyyezés mértékének csökkentése érdekében a kezelt zöldfelületeken a kaszálást a virágzás előtt minden esetben el kell végezni. A közterületek fásítása és a fafajta váltás során a légszenyyezés szempontjából kedvezőtlen hatású fafajok (nyárfa, nyírfa) telepítését kerülni kell.
- A települési zöldfelületek minőségi állapotát továbbra is fejleszteni szükséges.
- Megújuló energiaforrásokra való áttérés ösztönzése.
- Fosszilis energiahordozók hatékonyabb átalakítása (kis fajlagos szennyezőanyag-kibocsátású, korszerű tüzelőberendezések alkalmazásának támogatása).
- A káros kibocsátás csökkenését eredményező építőipari, építészeti megoldások megvalósításának támogatása, ösztönzése (passzív napenergia hasznosítás, hőszigetelés).
- A forgalom csökkentése a belvárosban, elkerülő út építésével.

IVÓVÍZELLÁTÁS

A víz alapvető, pótolhatatlan lételeme minden élőlénynek. Az érintetlen vagy természet közeli állapotú tiszta felszíni vizek a biodiverzitás megőrzése szempontjából kiemelt jelentőségűek. A víz természeti erőforrásként is értékes. A felszíni és felszínalatti vizeket megannyi gazdasági tevékenységhez használják fel: turizmus, mezőgazdaság, ipar, bányászat és nem utolsósorban természetesen ezek az ivóvíz legfőbb forrásai.

A településen a vezetékes ivóvíz elosztóhálózat a beépített terület utcáiban 114,2 km hosszban épült ki, ezzel a vízvezeték kiépítettsége a beépítésre szánt településrészeken teljes körűnek tekinthető.

Az ivóvízzel ellátott lakások száma a legutolsó statisztikai adatok alapján 11204 lakás volt 2014. január 1.-én, ez a település lakásállományának 99,5 %-a. Az ellátottság jelzi, hogy Komlón a lakosság mindössze 0,5 %-a, kb 139 fő számára nincs megoldva a közüemi vezetékes ivóvíz ellátás. Ezek ellátására a közhálózatra telepített 3 db közkifolyó áll jelenleg rendelkezésre. A közüemi vízellátásban nem részesülő telkeken élők a vízellátásukra a közkifolyókon kívül, házi kutakat is hasznosítanak, de azok vízminősége bizonytalan. Házi kutakat a fenntartási költségeik csökkentésére a közüzemű vízellátásban részesülők is használnak, elsődlegesen locsoló vízként.

Komló vízellátó hálózatának üzemeltetője korábban a Komló és Környéke Víz- és Csatornamű Kft volt, a víziközmű szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény és az annak végrehajtásáról szóló, 58/2013.(II.27.) számú Kormányrendelet rendelkezései alapján, feladatát a Mohácsi központú Baranya-Víz Zrt Komlói Üzemigazgatósága vette át.

Komló és térsége ellátására létesített regionális ellátó rendszer Komló közigazgatási területe, benne a hozzá tartozó külterületi városrészei mellett, Bodolyabér, Magyarhertelend, Magyarszék, Mecsekpölöske, Mánfa települések ellátását biztosítja, de Hosszúhetény irányából a pécsi és a dunai vízbázisok felé is rendelkezik számottevő kapacitású csatlakozással.

Cél: Ivóvízbázis védelme, a vízminőség javítása, a fenntartható vízkészlet-gazdálkodás megteremtése.

Feladat:

- Azokat a lakosokat, akik nem csatlakoztak még rá a hálózatra, meg kell győzni a rendszer előnyeiről.
- A vízminőségi előírások betartása miatt a vízműben további vízkezelés, technológiai-korszerűsítés szükséges, ugyanis az új szabványoknak megfelelő vízminőség javítást a vízműnek meg kell oldani.
- A vízellátó hálózat elemeinek cseréje pénzügyi lehetőségek függvényében.

ENERGIAGAZDÁLKODÁS

Világszerte erős törekvés mutatkozik a megújuló energiaforrások hasznosítására, egyrészt a fosszilis energiahordozók felváltása, másrészt a környezeti kockázat csökkentése, harmadrészt pedig az energiaiimport függőség csökkentése érdekében (az Európai Unió energiaiimportja 70 %, amit 2010-ig 50%-ra kíván csökkenteni). A megújuló energiaforrások alkalmazása a terület- és gazdaságfejlesztés kiemelkedő fontosságú területe gazdasági, szociális és környezeti szempontból egyaránt. A hagyományos fosszilis energiahordozók (kőszén, kőolaj, földgáz) ára egyre inkább emelkedik és utóbbiak esetében a készletek kimerüléséhez közeledve hosszabb távon még erőteljesebben fog emelkedni, amivel a lakosság jelentős része képtelen lesz lépést tartani. Másrészt, a kőolaj és gázárak növekedése nyomást fog gyakorolni a kőszén felhasználás növelése irányában, amely a már ismert környezetvédelmi problémák (savas eső, pernye, stb.) ismételt súlyosbodásához vezet, amennyiben megfelelő alternatív energiaforrások fejlesztése nem történik meg.

Komló villamosenergia igényeit a pécsi központú E.ON Dél-Dunántúli Áramhálózati Zrt. biztosítja. A villamosenergia ellátottsági arány 100 % feletti eredményét részben a külterületi, de villamosenergia ellátást igénylő ingatlanok, illetve az egy ingatlanon belüli több fogyasztóhely kialakítás indokolja. Ezért ebből közvetlen a lakosság ellátottságára következtetni nem lehet. E vonatkozásban mértékadó a szolgáltató ellátottságra vonatkozó megállapítása, hogy az ellátottság teljes körű.

A városban kiépített vezetékes energiaellátással, földgáz és távhővel történő termikus ellátással a lakásállomány 70,5 %-a számára biztosított az automatikus üzemvitelű termikus célú energiaellátás komfortja. A lakásállomány 29,5 %-ában azonban ma is a környezetet erősebben terhelő hagyományos, nem vezetékes energiahordozót hasznosítják. Ezeknél az ingatlanoknál hőtermelésre a szén és a fa használata a jellemző, bár vezetékes gázzal nem rendelkező területen a kistartályos PB gáz használata is előfordul.

A település fejlesztési tervei között szerepel a naperőmű-park létesítési szándéka. A fotovoltaiikus energiahasznosító berendezések tömeges gyártásának az elindulása által elért áreséssel a megtérülésében már javulás tapasztalható, így a hasznosításának intenzív terjedése várható. Hasznosítása továbbra is célorientált lesz, így helyi jelentőségű marad.

A biomassza hasznosítás lehetősége Komlón is rendelkezésre áll. A Komlói Fűtőerőmű Zrt elnyert pályázati támogatást és megvalósított biomassza hasznosítást. További hasznosítási lehetőséget is terveznek, de a megvalósításra újabb gazdasági segítség szükséges.

Feladat:

- A gázenergia ellátás kapacitási és infrastrukturális oldalról megoldott. Ez által a településen mind a szilárd energiahordozók iránt is jelentős a kereslet.
- Energiahatékonysággal, megújuló, alternatív energiaforrások alkalmazásával összefüggő ismeretek népszerűsítése, terjesztése, az iskolai oktatásba történő beillesztése, kampányok, tanfolyamok szervezése, kiadványok szerkesztése.
- Fenntartható fejlődés szempontjából nélkülözhetetlen az alternatív energiaforrások előtérbe kerülése, illetve a meglévőknek a bővítése a hagyományos energiahordozókkal szemben.

ZÖLDTERÜLET-GAZDÁLKODÁS

Az épített környezet, azaz a település védelme, fenntarthatóvá, élhetőbbé tétele természetvédelmi, tájvédelmi, környezet egészségügyi és nem utolsósorban érzelmi-hangulati, mentális kérdés. Természetvédelmi kérdés abban a tekintetben, hogy hogyan illeszkedik az ökoszisztémába, mekkora térrészt foglal el és mekkorát használ fel. Tájvédelmi, tájesztétikai kérdés, hogy beleillegszik-e a tájszerkezetbe, vagy inkább további megbontását, feldarabolódását okozza. A település szerkezete, zöldfelület-rendszere, arculata nagyban meghatározza a lakosság hangulatát, egészségét, azaz döntően befolyásolja az életminőséget. A település épített világa, az épületek, utak, műszaki létesítmények rendszere biztosítja a település működőképességét, az egyes települési funkciók közti szükséges kapcsolatokat.

A városra jellemzőek a zöldterületek (közkert, közpark, fasorok), a zöldterület jellegű különleges területek, másképpen az intézményi zöldfelületek (temető, sport- és szabadidős területek, iskola udvar stb.), a belterületen művelt kertes mezőgazdasági területek, az erdőterületek a lakóterületek körül és a vízfolyások part menti sávjai.

A település nem rendelkezik átfogó zöldfelületi koncepcióval. A város tagoltságában a környező erdők képezik az összefüggő zöldfelületi rendszert, ezeket egészítik ki a városias

jellegű közparkok, fasorok, az intézményi zöldfelületek, vízpartok, és a kertes mezőgazdasági területek.

A település területe 46,55 km², a rendszeresen tisztított közterületek aránya folyamatosan emelkedett, 2013-ban 124 700 m². Zöldterületek 2 038 813 m² (4,3 %). Játsszóterek, tornapályák, pihenőhelyek száma: 60 db. Ezek 2008-ban épültek, azóta nem gyarapodott a számuk. Összes területük: 42 137 m².

A városban számos közpark található, melyek állapota általában elfogadható. Komló esetén az erdők közelsége miatt leginkább esztétikai és közösségi szerepük van, hiszen a településről alkotott képet erősen befolyásolja a zöldfelületek aránya és azok gondozottsága, továbbá a társadalmi együttlét helyeit biztosítják. A parkok rendezettségének fenntartása és gondozása az önkormányzat kiemelt feladatai közé tartozik.

Cél: Kevesebb környezeti stresszhatást eredményező, jobb környezeti állapotjellemzőkkel rendelkező települési környezet kialakítása és fenntartása.

Feladat:

- Kertek, más ingatlanok tulajdonosainak kötelezése a gyommentesítésre.
- Az eltávolított biomassza szelektív gyűjtése, komposztálása.
- A fejlesztések során a fában szegény területeket kell előnyben részesíteni.
- A zöldfelületi rendszer felmérése
- A zöldfelületi stratégia elkészítése
- A zöldfelületek minőségének növelése
- A tájkarakter elemeinek pótlása,
- Az arborétum korszerűsítésre

TERMÉSZETI ÉS ÉPÍTÉSZETI ÉRTÉKEK VÉDELME

Az országos és helyi védettség alatt álló természeti értékek védelme, a mű- emlékek, régészeti lelőhelyek, a városszerkezet és a városkép védelme. Ezek állagmegóvásán túl törekedni kell a védett értékek körének bővítésére.

A város nem mondható gazdagnak műemlékek, építészeti értékek terén. Következik ez elsősorban abból, hogy nem történelmi múlttal rendelkező, nőtt városról, hanem mesterségesen létrehozott alakulatról van szó.

Hagyományos értékeket a település helyén egykor állt falvak – Mecsekfalva, Mecskjányosi, Kisbattyán – utcaképei, egyes épületei képviselik. Bár az elmúlt években sok épületet elbontottak, a volt falvak területe még mindig fontos építészeti értékeket rejt magában.

Komló XX. század közepi erőltetett fejlesztése nem kedvezett építészeti értékek létrejöttének, így ezt a korszakot nem is vizsgálhatjuk általános mércével. A sokszor ötletszerűen egymás mellé helyezett középületek, lakótömbök és ipari létesítmények nem állnak össze egységes városszerkezetté, városképpé. Éppen ellenkezőleg: a sokféleség, az esetek többségében az építészeti minőség hiánya zavaros összképet eredményezett.

A lokális mérce ez esetben azt jelenti, hogy a település lakás- és középület állományának jelentős részét adó ún. szoc-reál stílusú épületek, épületegyüttesek adnak némi sajátos ízt a városnak.

Komló területén a bronzkor óta maradt fenn régészeti lelet. A nyilvántartás 27 lelőhelyet nevez meg.

Építészeti értékekben viszonylag szegény, többnyire a becsatolt falvakban találhatók védett épületek, közülük három áll országos védelem alatt, 39 pedig helyi védelem alatt.

Helyileg védett épületegyüttesek közül kettő a mai városközpontban van, egyik a Városház körüli szocialista realista épületegyüttes, a másik pedig a Templom tér együttese. További három védett együttes a korábbi falvak központjában található.

Komló városa a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság működési területe alá tartozik. Természetvédelmi szempontból a települést országos jelentőségű természetvédelmi terület nem érinti, azonban a Kelet-Mecsek Tájvédelmi Körzettel határos. A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény tartalma meghatározó

Ezen kívül nagyon sok védett és fokozottan védett növény- és állatfaj él ezen a területen. Ezek élőhelyéről és a populációk méreteiről azonban pontos adatok nem állnak rendelkezésünkre.

Komló-Magyaregregny-Hosszúhetény hármashatárnál két darab ex lege védett barlang található.

Komló területét a megyei területrendezési terv értelmében kiemelten fontos érzékeny természeti terület övezete nem érinti.

Natura 2000

Nemzetközi jelentőségű védettségek közül Natura 2000 Különleges Természetmegőrzési Terület és Különleges Madárvédelmi Területi is érinti Komlót. A település északi erdőterületei (Vajda-hegytől a Tüskés-parton át a Pap-erdőig), valamint a keleti erdőségei (Pap-erdőtől dél felé a Szög-hegyen át a Fehér-partig) különleges természetmegőrzési területek (azonosító: HUDD20030 Mecsek). Ez utóbbitól keletre fekvő területek (a Fehér-part déli lejtőit, a Cseresznyák-völgyét és a Hamvas-völgytől északra fekvő területeket kivéve) egyben madárvédelmi területek is (azonosító: HUDD10007 Mecsek).

Cél : az országos és helyi jelentőségű védendő értékek feltárása; a védett és védendő értékek állagának megóvása, társadalmi elismertségük növelése; a természetvédelem igényeinek szem előtt tartása a már elhatározott vagy tervezett térségfejlesztési programoknál (pl. úthálózati, iparterületi és közműves fejlesztési elhatározások).

Feladatok:

- A helyi és országos védettségű értékek állagának megóvása, fenntartása és a természetvédelmi területek tervezettnél megfelelő bővítése, a védelem kiterjesztése.
- Az értékek állapotának és a változásoknak nyomon követésére együttműködés kialakítása a természetvédelemben érdekelt/érintett szervezetekkel.

HELYI KÖZLEKEDÉSSZERVEZÉS

Az EU új közlekedésfejlesztési irányelve kimondja, hogy át kell gondolni a közlekedési infrastruktúrák rendszerét, és törekedni kell a meglévő hálózatokon, a meglévő feltételek javításával, környezetkímélő módon megoldani a gazdaság szállítási, és személyforgalmi

igényét. Az utak vonatkozásában a szélességnél figyelembe kell venni a távlati közművesítést (vízvezeték, földkábel) a csapadékvíz-elvezetést.

Feladat:

- Meglévő útszakaszok, belterületi utak korszerűsítése, biztonságossá tétele és karbantartása.
- Új útszakaszok tervezése és építése a környezet- és természetvédelmi szempontok figyelembe vételével.
- A kerékpáros és gyalogos közlekedés népszerűsítése és feltételeinek javítása.
- Az előírt sebesség betartását elősegítő műszaki megoldások kialakítása.
- A biztonságos gyalogosközlekedés elősegítése (járdák, gyalogátkelőhelyek létesítése).
- A közlekedés környezeti hatásait (zaj, por) mérséklő növényzet telepítése.

AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET VÉDELME

A település szerkezete, zöldfelület-rendszere, arculata nagyban meghatározza a lakosság hangulatát, egészségét, azaz döntően befolyásolja az életminőséget.

A település épített világa, az épületek, utak, műszaki létesítmények rendszere biztosítja a település működőképességét, az egyes települési funkciók közti szükséges kapcsolatokat.

Cél: A településkép harmóniájának fokozott védelme.

Feladat:

- A veszélyeztetett lakások, lakóépületek állapotát fel kell mérni, és rendbehozatalához megfelelő stratégiát kell kidolgozni.
- Az esztétikai, történeti és hagyományos, városközpontú szempontokat figyelembe vevő felújítási módszerek és programok megvalósítása a településkép kedvező befolyásolására.
- Térségi összefogással a turisztikai erőforrásainkat és vonzerőnket hasznosítani kell.

- A város teherbíró képességét (fizikai, gazdasági, ökológiai, pszichológiai) teljes mértékben ki kell használni, de nem szabad túllépni.
- A közcélú létesítmények és környezetük fenntartását, kulturált kialakítását az üzemeltetőkkel közös programban kell összefoglalni, elkészíteni és megvalósítani.
- Egységes, környezetbe illeszkedő hirdető- és útbaigazító tábla rendszer alkalmazása.

A CÉLOK ELÉRÉSÉHEZ SZÜKSÉGES INTÉZKEDÉSI PROGRAM

SZERVEZÉSSSEL, INTÉZKEDÉSSSEL MEGOLDHATÓ FELADATOK

1. A közterületen tárolt építési-bontási anyagokat takarással kell ellátni a porszóródás megakadályozása érdekében.
2. A közcélú létesítmények és környezetük fenntartására és kulturált kialakítására programot kell kidolgozni, és megvalósítani. Jogszabályi környezet felülvizsgálata, helyi rendelet szigorítása, határozottabb fellépés, szankcionálás.
3. El kell készíteni a helyi védelemre méltó természeti értékeink állapot-felvételét, ennek alapján ki kell munkálni a területek kezelési és fenntartási szabályait.
4. A településre jellemző, még fennmaradt táji értékek védelmét, a településrendezési tervben érvényesíteni kell.
5. Tájékoztatni kell a lakosságot, hogy az építési és bontási hulladékot és az egyéb települési szilárd hulladékot 2 m³-ig a komlói hulladékudvar területén adhatják le.
6. A környezetvédelmi ismeretek terjesztése érdekében az iskolai képzés segítésére ismeretterjesztő kiadvány térítése az általános iskola számára. Szakmai segítség biztosítása az oktatók részére. Jeles környezetvédelmi akciók keretében szervezett iskolai programok támogatása. A környezettudatos szemlélet, életmód fejlesztése.
7. A helyi médiában induljon rendszeres környezeti tudatot erősítő, a helyi környezeti értékeket bemutató és megóvásuk módjairól tájékoztató sorozat.
8. A Környezetvédelmi Programban meghatározott feladatok végrehajtásához egységes környezetvédelmi rendeletet kell alkotni, zöldfelület gazdálkodási tervet kell készíteni.

TELEPÜLÉSÜZEMELTETÉSI TÖBBLETKÖLTSÉGGEL JÁRÓ FELADATOK

1. A város belterületén lévő számos, rendszeresen kezelt zöldfelület, virágágyás talajának felújítása, szerves anyag pótlása.
2. Szilárd burkolatú utak, terek, parkolók rendszeres takarítása, locsolása, az útszegély melletti földanyag eseti eltávolítása – a város teljes területén – a porszennyezés csökkentése érdekében.

3. A település családi házas övezetében a csapadékvíz elvezetése szikkasztóárkokba történik, mely árkok karbantartásáról és tisztításáról folyamatosan gondoskodni kell.
4. A pollenszennyezés mértékének csökkentése érdekében a zöldfelületeken a kaszálást a növényzet virágzása előtt minden esetben el kell végezni. A közterületek fásítása során légszennyezés szempontjából kerülni kell a kedvezőtlen hatású fajok telepítését.
5. Felmérés készítése annak érdekében, hogy szükséges-e több hulladékgyűjtő edényzet kihelyezése a nagyobb forgalmú, frekvenciált helyeken.
6. Az illegális szemétkerakó-, és szennyező anyag ürítési helyek felszámolása, a tevékenység tiltásának táblával jelölése.
7. A termékdíjas hulladékok teljes körére kiterjedő szelektív hulladékgyűjtési rendszer kidolgozása és megvalósítása.
8. A háztartási hulladékban lévő veszélyes hulladékok szelektív gyűjtési rendszerének teljes körű kiterjesztése.
9. Játsszótér vagy parkoló céljára használt zöldfelületek kitaposott növényzetét pótolni kell és az eredeti funkcióját helyreállítani.

BERUHÁZÁSI ÉS FEJLESZTÉSI FORRÁSOKAT IGÉNYLŐ FELADATOK

1. Önkormányzati utak, járdák minőségének javítása.
2. Közterületek folyamatos megújítása
3. Térfigyelő kamerarendszer bővítése a város területén
4. Közvilágítás bővítése

NAGYBERUHÁZÁSOK MEGVALÓSÍTÁSÁT IGÉNYLŐ FELADATOK

1. A város zöldfelületeinek egységes hálózattá szervezése
2. A Kaszánya patak partjának kiszabadítása és bekapcsolása a zöldfelületi hálózatba
3. A város belterületével határos erdőrészek hasznosításának felülvizsgálata

4. A szilvási völgy „városligetté” fejlesztése és bekapcsolása a városközpontba
5. A közszállítás környezetkímélő megoldása
6. Önkormányzati intézmények napelemes rendszerrel való korszerűsítése
7. Naperőmű park létesítése
8. Az altárói lezárt termál kutak energiájának hasznosítása
9. Biomassza kazán telepítése
10. Községi terek, funkcionális zöldfelületek kialakítása
11. Kerékpáros infrastruktúra kiépítése a belvárosban
12. Körtvélyesi lakóépületeinek energia hatékony felújítása
13. Körtvélyesi lakótelep közterületeinek funkcióbővítése és megújítása
14. A Kossuth Lajos utca forgalomcsillapítása és az útfelület elválasztó hatásának csökkentése
15. Bétai elkerülő út megépítése, a belváros forgalmának csökkentése érdekében

Komló Város Önkormányzatának Képviselő-testülete számú határozatával
elfogadta a városra vonatkozó helyi Környezeti Fenntarthatósági Tervet.

Komló, 2015. augusztus 26.

Polics József
polgármester